

TOIVO KOPOSEN VAIHEITA HELSINGISSÄ JA SYNTYMÄKUNNASSA

Toivo Koponen

Synnyin vuonna 1952. Lapsuus meni Pohjois-Karjalan kodin ja Helsingissä sijaitsevan Lastenlinnan väliä kulkien. Sosiaalhallitus maksoi hoidot Lastenlinnassa. Sain vapautuksen koulunkäynnistä, koska se oli helpointa silloisten asenteiden ja matkojen takia. Aloitin kuitenkin koulunkäynnin noin 11-vuotiaana Lastenlinnassa. Sen jälkeen sain kotikunnassa kotiopetusta ja kävin myös pari kertaa viikossa koulussa. Viimeiset kolme vuotta olin kaikki koulupäivät kyläkoulussa; silloin saatiin koulukuljetus. Sen jälkeen menin Lehtimäen opistoon yleissivistystä saamaan ja Järvenpään Invalidien ammattikouluun laukunompeleijan opintolinjalle. Kädentaidot kehittyivät, mutta varsinaista ammattia koulutuksen pohjalta ei tullut.

Autokoulun kävin Kelan rahoittamana Järvenpäässä. Ajokortista on ollut paljon iloa ja hyötyä. Ajokortin saaminen oli merkittävä käännekohta, sillä olin ennen kulkenut kyläseppän tekemän kävelytelineen, ”heinäsirkan”, avulla tai konttaamalla. Ennen liikkumista rajoitti apuvälineiden puute tai se, ettei niitä osattu hakea tai ”rohjettu” pyytää. Nyt uhkana ovat korkeat kustannukset: esimerkiksi bensiinin hinta sekä auton ja apuvälineiden hankintahinta. Koulun jälkeen kävin kysymässä töitä kunnanjohtajalta. Hän neuvoi menemään kirjastoon, koska hän arveli, että siellä lienee jotakin tekemistä. Kirjastotyö on jatkunut 1.10.1976 alkaen. Toimeentulo on eläkkeen ja osapäiväpalkan varassa, yhteensä noin 1300 euroa kuukaudessa. Menot ja tulot ovat kuitenkin tasapainossa. Lamavuosina olisin voinut olla yksi irtisanomisen uhreista, mutta yhden miehen mielenosoitus torilla herätti ihmiset. Minusta tehtiin useita lehtijuttuja, ja sain tuettua myös terveiden ihmisten työpaikkoja.

Tulevaisuus on entistä enemmän omien taitojen varassa, koska kriisissä oleva kunta ei voi toimia niin, kuin se voisi haluta toimia. Kunnallinen siivousapu on poistunut ja samalla myös seuranta arjen sujumisesta! Toimeentulo tiukkenee, kun jään kokonaan eläkkeellä, vaikka saadut eurot pysyisivät samana, sillä minua tullaan verottamaan eri tavalla kuin nyt. Nykyisen työkyvyttömyyseläkkeeni ennakonpidätys on nolla prosenttia ja vain osa-aikapalkastani menee veroa, kun työeläkkeeni vero tulee menemään koko summasta. Samankokoista tuloa verotetaan eri tavalla.

Kuntoutus on kulkenut monia vaiheita. Kun olin lapsi, äiti ja Lastenlinna hoitivat sen. Tuolloin sen merkitys liittyi kävelyn oppimiseen. Kuntoutuksen määrä on vaihdellut kovasti. Alkuvuosina sain avokuntoutusta 0–15 kertaa vuodessa. Laitosjaksoja oli harvakseltaan. Sitten vaikeavammaisten kuntoutusta lisättiin lainsäädännöllä. Nyt olen saanut avokuntoutusta 50 kertaa vuodessa. Laitosjaksoja on hylätty kahdesti. Tänä vuonna en edes hakenut sitä, ettei kolmatta kertaa nöyryytettäisi.

Työ vammaisjärjestöissä varmasti säilyy arjessani ja jalostuu siten, että erikoistun sellaisiin tehtäviin, joissa ikä ja kokemus antavat lisäarvoa toimintaan. Kokemus on osoittanut, että moni asia vammaisen arjessa kääntyy parempaan suuntaan aivan liian hitaasti. Näitä ovat esimerkiksi esteettömyys- ja henkilökohtainen avustaja -asiat. Ihmissuhde- ja seksuaalisuusasiat eivät kovin vahvasti nouse kuntoutuksen ohjelmissa esiin. Aivan viime vuosina on kuitenkin menty eteenpäin. Omalla autolla tehdyistä Sortavalan-matkoista olen oppinut sen, että yhdessä pärjää parhaiten. Siellä nimittäin vammaiset ja terveet elävät yhdessä.